

COVID 19 AŞILARI İLE İLGİLİ SIKÇA SORULAN SORULAR

+ COVID 19 İÇİN BİR AŞI VAR MIDIR?

Evet, şu an kullanımda birden fazla aşı bulunmaktadır. Kitlesele aşılama programları Aralık 2020 başlarında başlamıştır. Şu anda kullanımda olan en az 13 farklı aşı bulunmaktadır. Pfizer/Biontech aşısı 31 Aralık 2021'de, Astra Zeneca aşısı 16 Şubat 2021'de, Johnson&Johnson aşısı 12 Mart 2021'de, Moderna aşısı 30 Nisan 2021'de, Sinophar aşısı da 7 Mayıs 2021'de Dünya Sağlık Örgütünden acil kullanım onayı almıştır. Son olarak 1 Haziran 2021'de Sinovac adlı aşı da acil kullanım onayını almıştır.

Aşıların etkin ve güvenli olduğu kanıtlandıktan sonra yerel idareler tarafından onaylanır, uygun koşullarda muhafazası ve dağıtımı yapılır. Dünya Sağlık Örgütü dünya çapında insanların aşıya eşit şartlarda erişimi için her bir aşamada farklı iş ortakları ile koordinasyon içerisinde çalışmaktadır.

+AŞI KORUYUCULUĞU NE KADAR SÜRECEK?

Bu konu ile ilgili kesin kanıtlar olmamakla birlikte araştırmalar devam ediyor. Çünkü aşılar henüz kullanıma gireli sadece aylar oldu. Bunun yanında daha önce covid geçirmiş kişilerin bir süreliğine hastalıktan korunuyor olması bizim için ümit verici.

+AŞILAR PANDEMİYİ NE KADAR SÜREDE BİTİRECEK?

Bu konu birçok değişkene bağlı. Aşının etkinliği, ne kadar hızlı üretildiği, dağıtıldığı ve uygulandığı, kaç kişiye aşı uygulandığı ve virüsün yeni mutasyonlar geçirip geçirmeyeceği gibi faktörler belirleyici olacak.

Mevcut çalışmalar aşıların yüksek düzeyde etkinliğe sahip olduğunu gösteriyor. Ancak diğer aşılar gibi covid-19 aşısı da %100 etkili değil. DSÖ yüksek etkinlikteki aşılarla onay verip pandeminin kontrolünü sağlamaya çalışıyor.

+HANGİ ÇEŞİT COVID -19 AŞILARI VAR? BUNLAR İŞE YARAYACAK MI?

Dünya üzerinde birçok bilimadamı halihazırda potansiyel aşılar geliştirmek için çalışıyor. Bu aşılar vücudun bağışıklık sistemine Covid-19 virüsünü tanımayı ve ona engel olmayı öğretiyor.

Geliştirme aşamasında olan birkaç aşı da mevcut.

--inaktif ya da zayıflatılmış virüs aşısı; inaktive edilmiş ya da zayıflatılmış bir virüs kullanılır. Virüsün bu formu hastalık oluşturmaz ancak bağışıklık yanıtı oluşturur.

--protein bazlı virüs aşıları; güvenilir bir bağışıklık yanıtı oluşturmak üzere virüse ait protein parçalarının covid 19 virüsünü taklit etmesi prensibi kullanılarak üretilir.

--viral vektör aşıları; vücutta hastalık oluşturmeyen bir virüse covid virüsü proteinleri eklenerek bağışıklık yanıtını oluşturmaya sağlanır.

--RNA ve DNA aşıları; genetik yöntemle üretilmiş bir RNA ya da DNA parçası bağışıklık yanıtını oluşturacak proteini üretmek üzere kullanılır.

+DİĞER AŞILAR BENİ COVID-19 DAN KORUR MU?

Mevcut bilgiler ışığında covid-19 için özel olarak üretilenler dışındaki diğer aşıların bu hastalıktan koruyamayacağını söyleyebiliriz.

Ancak bilim adamları örneğin BCG(tüberküloz aşısı) gibi bazı aşılarda covid 19 da işe yarayıp yaramayacağı konusunda çalışmalarına devam ediyorlar. Kesin kanıtlar ortaya çıkar ise dünya sağlık örgütü sonuçlarını yayınlayacaktır.

+AŞILANMANIN YARARLARI NELERDİR?

Covid 19 aşısı SARS Cov-2 virüsüne karşı bir bağışıklık yanıtı oluşturarak kişinin hastalıktan korunmasını sağlar. Aşılama ile oluşturulan bağışıklık hem hastalığa, hem de hastalık nedeni ile oluşacak durumlara karşı kişinin riskini önemli ölçüde azaltır. Bu bağışıklık karşılaşmanız durumunda virüs ile savaşmanızı kolaylaştırır. Aşılanma aynı zamanda çevrenizdekileri de korumanıza yardımcı olur çünkü siz enfekte olmaz iseniz etrafınızdakilere de bulaştırmazsınız. Bu durum özellikle hastalık nedeni ile risk altında olan sağlık çalışanları, yaşlılar ve kronik hastalığı olanlar için önemlidir.

+KİMLER COVID 19 AŞISI OLMALI?

Covid 19 aşısı oto-immün hastalıklar da dahil olmak üzere daha önceden bilinen hastalığı olanlar da dahil olmak üzere 18 yaş üstü bireyler için güvenlidir. Aynı zamanda hipertansiyon, diyabet(şeker hastalığı), astım, kronik akciğer, karaciğer, böbrek ve hatta kontrol altındaki kronik enfeksiyon durumlarında dahi aşı güvenlidir.

Eğer bağışıklık sisteminiz baskılanmış ise, hamile ya da çocuk emziriyor iseniz, özellikle daha önceki aşılarla bağlı ciddi allerjiniz var ise doktorunuzla görüşmeniz önerilir.

+AŞILANMA SONRASI DİĞER ÖNLEMLERİ BIRAKABİLİR MİYİZ?

Aşılanma sizi ciddi hastalıktan ve ölümden korur. Aşı sonrası ilk 14 gün için ciddi olarak korunma sağlanmaz, ancak sonrasında aşamalı olarak bağışıklığınız gelişir. Tek doz aşı sonrası genellikle bağışıklığınız 2 hafta sonrasında gelişir. İki doz aşı sonrası ise mümkün olan en yüksek bağışıklık düzeyine ulaşmak olasıdır.

Her ne kadar aşı sizi ciddi hastalık ve ölümden koruyacak olsa da, sizi enfeksiyondan tamamen koruma ya da başkalarınıza bulaştırmanızı engellemesinin ne kadar süreceğini bilmiyoruz. Diğer insanların da sağlığı için 1 metrelik mesafe, öksürük ya da hapsirme esnasında ağız ve burnunuzu kapatma ve özellikle kalabalık ya da az havalandırılan yerlerde olmak üzere maske kullanımına dikkat etmenizi öneriyoruz. Önlemlere devam etme konusunda ülkedeki sağlık otoritesinin açıklamalarını takip etmeniz önerilir.

+2. DOZU FARKLI BİR AŞI İLE YAPTIRABİLİR MİYİM?

Şu anda çeşitli ülkelerde bu konu ile ilgili yürütülen bilimsel çalışmalar devam etmekte olup bu yöntemin etkinliğine ilişkin kesin kanıtlar yoktur.

+ AŞILAR ÖZELLİKLE PCR GİBİ HASTALIK TESTLERİNİN POZİTİF ÇIKMASINA NEDEN OLUR MU?

Hayır, covid-19 aşısı PCR pozitifliğine neden olmaz. Çünkü bu testler aktif hastalık içindir ve bağışıklığı ölçmez. Ancak aşılarda bir bağışıklık yanıtı oluşturacağı için antikor testlerinin pozitif çıkmasına neden olurlar.

+COVID 19 GEÇİRMİŞ OLSAM BİLE AŞI OLMALI MIYIM?

Covid 19 geçirmiş olsanız bile size önerilen zamanda aşı olmanız önemlidir. Covid-19 hastalığı geçirerek kazanılan bağışıklık kişiden kişiye değişken olup bu bağışıklığın ne kadar süreceği de bilinmemektedir.

+AŞILAR ÇOCUKLAR İÇİN DE GÜVENLİ MİDİR?

Aşılar henüz büyüme gelişme aşamasında olan çocuklar yerine ilk olarak erişkinlerde test edilmiştir. Aynı zamanda covid-19 özellikle erişkinler açısından daha ciddi bir sağlık problemidir. Aşıların şu anda erişkinler için güvenli olduğunu gördükten sonra şimdi artık çocuklar üzerindeki çalışmalar da başlamıştır.bu çalışmalar tam olarak sonuçlandıktan sonra bu konu ile ilgili daha net kılavuzlar ortaya koymak mümkün olabilecektir.

Bu süre içerisinde çocuklarınızın sosyal mesafeye uymasını, öksürük ya da hapşıрма esnasında ağız ve burunlarını kapatmasını, ellerini sık sık yıkamasını ve eğer yaşı uygun ise maske takmasını sağlayınız.

+AŞILAR VARYANTLARA(MUTASYONLARA)KARŞI DA KORUYUCU MUDUR?

Aşılar ciddi hastalık ve ölümden korur ve bu etkisinin yeni virüs varyantları açısından da devam edeceğini bekliyoruz. Çünkü bu aşılar geniş bir bağışıklık yanıtı oluşturur ve herhangi bir mutasyon aşırıya tamamen etkisiz kılmaz. Eğer bu aşılarından herhangi biri bir ya da daha fazla varyant karşısında etkisini yitirir ise, bu varyantlara da etkili olacak şekilde aşı içeriği yenilenebilir. Yeni covid-19 varyantları açısından bilgiler toplanmaya devam edilmektedir. Bir yandan bilgi toplamaya devam ederken, diğer yandan da mevcut aşıların etkisini azaltacak yeni varyantların ortaya çıkmaması için virüsün yayılmasına engel olmak için tüm gücümüzle çalışmalıyız. Maske, mesafe ve hijyen kurallarına uymalı, kalabalık ve iyi havalandırılmayan ortamlardan uzak durmalıyız.